

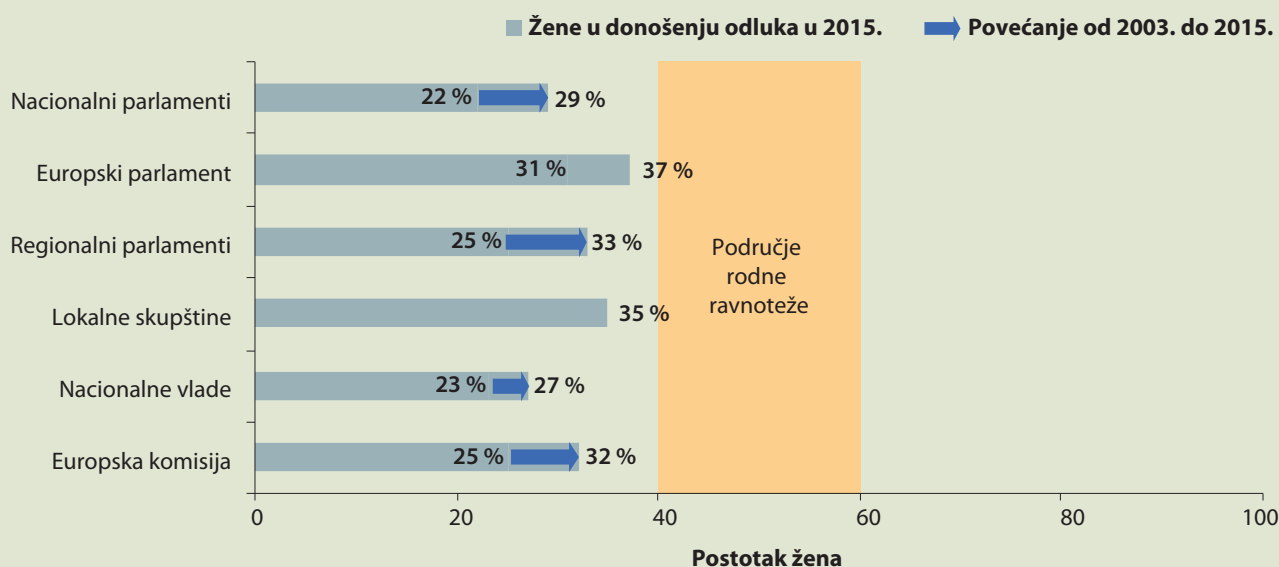
Jednako sudjelovanje žena i muškaraca u politici važan je uvjet učinkovite demokracije i dobrog upravljanja. Osim jačanja i poticanja demokratskog sustava, sudjelovanje većeg broja žena u političkom odlučivanju ima mnoge pozitivne učinke na društvo koji mogu pridonijeti poboljšanju života žena i muškaraca. Dobrobiti su pravednije društvo i uključivije upravljanje, viši životni standard, pozitivni razvoj na području obrazovanja, zdravlja i infrastrukture te smanjenje političke korupcije.

Polagani ali sigurni put prema vrhu za žene

Tijekom proteklog desetljeća u EU-u se stalno povećavao udjel žena na najvišim vodećim položajima u političkim institucijama i javnoj upravi. Donji graf prikazuje napredak postignut od 2003. na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini.

Slika 1. – Poboljšanja ravnoteže zastupljenosti spolova na vodećim položajima u politici u EU-28, 2003.–2015.

Muškarci čvrsto drže vodstvo političkih stranaka

Žene na rubu neformalnih mreža

Izvešće EIGE-a o jednakosti spolova na vodećim položajima i u donošenju odluka (2015.) pokazuje da većinu političkih stranaka u EU-u vode muškarci. Iz izvešća je razvidno da je 2014. u EU-u bilo samo 13 % žena na vodećim položajima i 33 % žena na položaju zamjenika voditelja glavnih političkih stranaka. Formalne i neformalne mreže unutar političkih stranaka najvažnije su za doseganje najviših položaja, zadržavanje stranačke potpore i provođenje promjena u politici. Neformalno umrežavanje nakon radnog vremena obično rade muškarci. Zbog toga postojanje tih mreža u područjima muške dominacije može poduprijeti njihovu prevlast i vodeći položaj (izvešće EIGE-a o jednakosti spolova na vodećim položajima i pri odlučivanju).

Rodni stereotipi drže žene podalje od visokih položaja

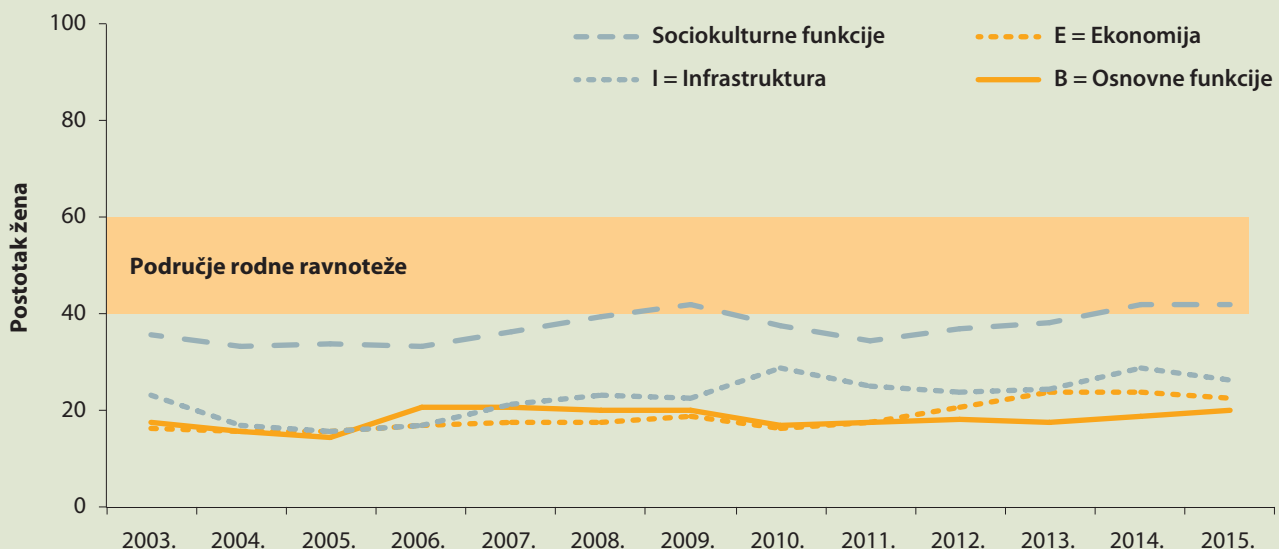
Postojanje rodni stereotipa i interna kultura mnogih političkih stranaka koju karakterizira prevladajući „muški” način vođenja i dalje ometaju jednaku zastupljenost. Tijekom povijesti vodeće

su položaje uglavnom držali muškarci. Značajke i vještine koje se očekuju od vođa – kao što su samouvjerenost, dominantnost ili racionalno razmišljanje – tipično su povezane s muškim značajkama i stoga je vođenje obično povezano s muškarcima. Rodni stereotipi također se odražavaju u raspodjeli ministarstava i najviših položaja unutar u ministarstvima. Muškarci dominiraju u ministarstvima povezanim s osnovnim državnim funkcijama, kao što su obrana, pravosuđe i vanjska politika, dok žene uglavnom preuzimaju ministarstva s društveno-kulturnim funkcijama, što pojačava stereotipna očekivanja da se žene bolje snalaze na područjima kao što su obrazovanje, zdravstvo i kultura.

Političke stranke zatvaraju vrata ženama

Političke stranke imaju ključnu ulogu pri određivanju toga koliko i kakve mogućnosti imaju žene pri oblikovanju stranačke politike. Mogućnosti žena da dođu na vodeće položaje također su u rukama političkih stranaka i stranačkih elita koje određuju postupke odabira i prihvaćanja. Osim toga, političke stranke određuju redoslijed na izbornim listama, raspoređuju kandidate u izborne jedinice i određuju stranačku strukturu. Zbog toga se političke stranke često nazivaju „čuvarima”.

Slika 2. – Udjel žena u vladi prema tipu ministarstva u EU-28, 2003.-2015.

Što se poduzima za poboljšanje ravnoteže spolova

Nekoliko država članica EU-a pojačalo je svoje obveze prema jednakosti spolova u političkom odlučivanju uvođenjem obveznih ili dobrovoljnih rodni kvota radi stvaranja rodne ravnoteže u politici i uvođenja ciljane rodne ravnoteže pri odabiru kandidata. Istraživanja EIGE-a pokazalo je da su države članice s obveznim ili dobrovoljnim kvotama imale u prosjeku najviše izraženo povećanje u političkoj zastupljenosti žena od 2003. Brojke pokazuju da se 2014. zastupljenost žena u nacionalnim parlamentima povećala 10 postotnih bodova i prosječno dostigla 29 %. U državama koje nisu uvele obvezne kvote zastupljenost žena prosječno je 27 %, pri čemu je ta brojka minimalno povećala tijekom prošlog desetljeća. Kvote su mjera za poboljšanje ravnoteže spolova. Međutim, one same nisu dovoljne. Potrebne su također i druge mjere, kao što su javne rasprave, kampanje, redovito praćenje i cjeloviti programi kojima bi se privuklo što više žena u politiku.

Dobre prakse za povećanje uloge žena u političkom odlučivanju

EIGE je ustanovio više dobrih praksi za osposobljavanje i osnaživanje više žena s potrebnim vještinama za ostvarivanje političke karijere u okolini koja je raznolikija i reprezentativnija.

Ciljne mjere i inicijative: Obvezujuće zakonske ili dobrovoljne mjere koje provode političke stranke povećavaju sudjelovanje žena u odlučivanju. Za napredak je također važan široki raspon ciljnih inicijativa, kao što su javne rasprave, podizanje svijesti te prakse transparentnijeg zapošljavanja i razvoja karijere.

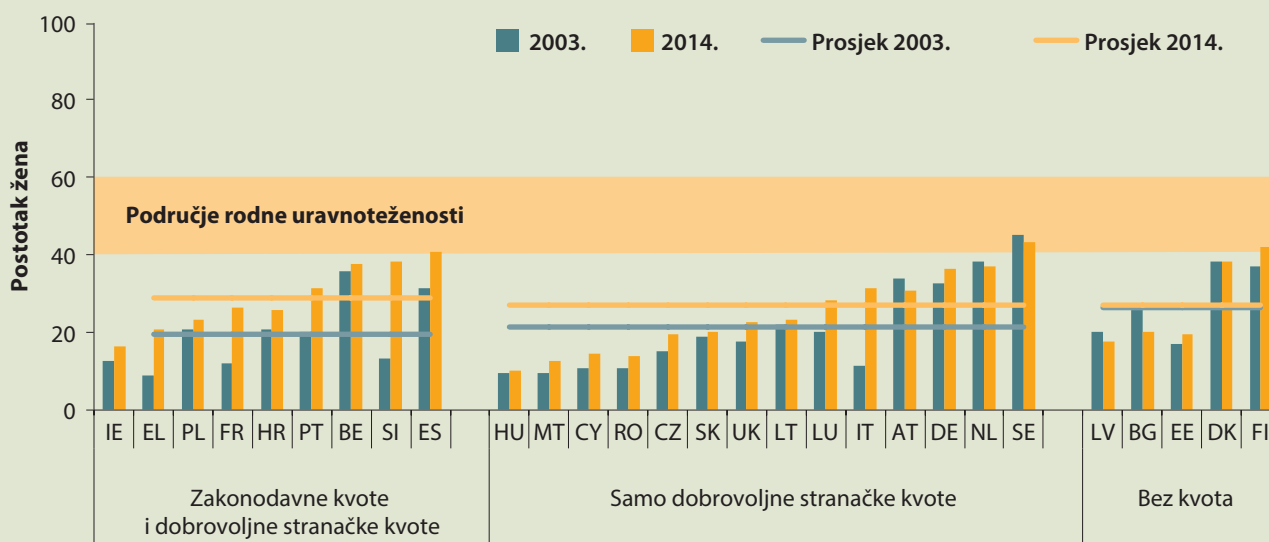
Redovito praćenje: Važno je pratiti razvoj i ocijeniti koje su inicijative uspješne, a koje nisu. EIGE-ova baza podataka o rodnoj statistici može pomoći pri praćenju jer omogućuje pristup podacima razvrstanim po spolu koji se mogu usporediti s podacima iz svih država članica EU-a.

Na zahtjev predsjedništava Vijeća Europske unije, EIGE redovito priprema izvješća u kojima preispituje različita područja Pekinške platforme za djelovanje (BPfA). Najnovija izvješća posvećena su među ostalim sljedećim temama:

- ravnopravnost spolova na visokim i rukovodećim položajima (2016.);
- razlike u mirovinama između spolova u EU-u (2015.);
- ravnopravnost spolova i gospodarska neovisnost: rad u nepunom radnom vremenu i samozapošljavanje (2014.).

Sva prijašnja izvješća i publikacije EIGE-a u vezi s Pekinškom platformom za djelovanje (BPfA) možete pregledati na: <http://eige.europa.eu/monitoring-the-bpfa>

Slika 3. – Udjel žena u nacionalnim parlamentima u kojima se primjenjuju kvote u EU-28, 2003.-2015.

Angažiranje mladih žena: Ako se više mladih žena ne privuče u politički život, nastavit će se nedovoljna zastupljenost žena na izbornim položajima. Važnu ulogu u poticanju više žena na kandidiranje za javne funkcije i za pripremu za političku karijeru mogu imati mentorstvo, tečajevi osposobljavanja, javne kampanje i profesionalno umrežavanje.

Riječ o rodno osjetljivim parlamentima

Parlamenti koji grade poticajnu okolinu za žene, bez uznemiravanja na radnome mjestu i diskriminatorskih praksi, mogu potaknuti više žena na aktivno uključivanje u politiku. EIGE razvija mrežni interaktivni alat koji pomaže izmjeriti „rodnu osjetljivost“ neke političke institucije. Alat uzima u obzir više ključnih

Rodna uravnoteženost: prihvaljivim se omjerom obično smatra 40/60.

Rodni paritet: brojčani koncept koji se često poziva na omjer 50/50.

Kritična masa: kada je najmanje 30 % žena ili muškaraca zastupljeno na položajima na kojima se donose odluke.

Izvor: glosar o rodnoj jednakosti i rječniku sinonima <http://eige.europa.eu/rdc/thesaurus>

mjerila, od izbornih sustava do radnih uvjeta u parlamentima. Proučavanjem prepreka s kojima se političarke suočavaju u svim fazama svoje karijere, taj novi alat pomoći će institucijama prepoznati diskriminatorske prakse te razviti mjere za njihovo rješavanje.

Prioriteti politike EU-a

Obveza EU-a da se ostvari jednakost između žena i muškaraca u donošenju odluka iskazana je u strateškoj suradnji Europske komisije za jednakost spolova 2016.–2019. Promicanje jednakosti spolova u donošenju odluka istaknuto je kao jedan prioriteta. Dokument također ističe aktivnosti za prikupljanje i širenje podataka o ženama i muškarcima na visokim položajima na kojima se donose odluke u tijesnoj suradnji s EIGE-om.

Europski pakt za jednakost spolova 2011.–2020. ponovno potvrđuje obvezu Vijeća prema rodnoj jednakosti i također posebno traži „promicanje osnažene uloge žene u političkom i gospodarskom životu“.

Europski institut za ravnopravnost spolova

Europski institut za rodnu ravnopravnost (EIGE) centar je znanja o rodnoj ravnopravnosti na razini EU-a. EIGE podupire kreatora politika i sve bitne institucije u njihovim nastojanjima da ravnopravnost žena i muškaraca postane stvarnost za sve Europljane i Europljanke tako da im pruža specifično stručno znanje te usporedive i pouzdane podatke o rodnoj ravnopravnosti u Europi.

Više informacija:

<http://eige.europa.eu>
[facebook.com/eige.europa.eu](https://www.facebook.com/eige.europa.eu)
twitter.com/eurogender
[youtube.com/eurogender](https://www.youtube.com/eurogender)
eige.sec@eige.europa.eu
+370 52157444